

Stanowisko Instytutu Matki i Dziecka

w sprawie oceny rozwoju fizycznego i ciśnienia tętniczego krwi u dorosłych uczniów

Warszawa 2022

W ramach realizacji programu testów przesiewowych lekarze i pielęgniarki wykonują test przesiewowy do wykrywania zaburzeń rozwoju fizycznego. Wyniki pomiarów antropometrycznych uczniów do 18 r.ż. oceniane są na siatkach centylowych dla poszczególnych parametrów opracowane według płci i wieku dziecka.

BMI (ang. Body Mass Index - wskaźnik masy ciała) jest wskaźnikiem, który jest obliczany przez porównanie wysokości i masy ciała. Wartość BMI oblicza się jako współczynnik powstały przez podzielenie masy ciała podanej w kilogramach przez kwadrat wysokości podanej w metrach.

$$\bullet \quad \text{BMI} = \text{masa ciała}_{(\text{kg})} / \text{wysokość}_{(\text{m})}^2$$

•

U uczniów pełnoletnich do oceny ww. parametrów stosuje się normy referencyjne dla dorosłych:

- poniżej 16 - wygłodzenie
- 16 - 16.99 - wychudzenie
- 17 - 18.49 - niedowaga
- 18.5 - 24.99 - prawidłowa masa ciała
- 25.0 - 29.9 - nadwagę
 - 30.0 - 34.99 - I stopień otyłości
 - 35.0 - 39.99 - II stopień otyłości
- powyżej 40.0 - otyłość olbrzymia

W karcie badania profilaktycznego należy wpisać wartość BMI. Uczniów, u których BMI przekroczyło wartość 25 należy poddać dalszej obserwacji i przeprowadzić działania edukacyjne.

Wartości BMI wyliczone dla młodych dorosłych są niezależne od wieku i takie same dla obu płci. Jednak BMI może nie odpowiadać temu samemu stopniowi otyłości w różnych populacjach, częściowo z powodu różnych proporcji ciała. Nie jest on wiarygodnym wskaźnikiem dla kobiet ciężarnych oraz dla sportowców i osób o rozbudowanej tkance mięśniowej.

Opracowano na podstawie: https://apps.who.int/bmi/index.jsp?introPage=intro_3.html (28.07.2022).

Stanowisko Instytutu Matki i Dziecka

Ciśnienie tętnicze krwi (RR) to siła, z jaką krew oddziałuje na ściany naczyń krwionośnych. Aby sprawdzić czy ciśnienie krwi jest prawidłowe, wykonuje się pomiar dwóch jego składowych – **ciśnienia skurczowego** oraz **ciśnienia rozkurczowego**. Następnie zestawia się uzyskane wyniki z normami zaproponowanymi przez WHO:

Normy wg wytycznych ESC i ESH 2018 oraz PTNT* 2019

Kategoria RR	Skurczowe		Rozkurczowe
ciśnienie optymalne	<120	i	<80
ciśnienie prawidłowe	120–129	i/lub	80–84
ciśnienie wysokie prawidłowe	130–139	i/lub	85–89
nadciśnienie tętnicze 1. stopnia	140–159	i/lub	90–99
nadciśnienie tętnicze 2. stopnia	160–179	i/lub	100–109
nadciśnienie tętnicze 3. stopnia	≥180	i/lub	≥110
izolowane nadciśnienie skurczowe	≥140	i	<90

W przypadku gdy wartości ciśnienia tętniczego skurczowego i rozkurczowego należą do różnych kategorii, do interpretacji przyjmujemy składową, która ma wartość wyższą.

Izolowane nadciśnienie skurczowe również klasyfikujemy według stopni (1., 2. i 3.), w zależności od wysokości ciśnienia skurczowego.

Do karty badania profilaktycznego wpisuje się wartość RR uzyskaną w wyniku przeprowadzonego testu przesiewowego. Uczniów, u których stwierdzono ciśnienie wysokie prawidłowe lub wyższe należy poddać dalszej obserwacji poprzez cykliczne pomiary RR.

*Skróty: ESC – European Society of Cardiology, ESH – European Society of Hypertension, PTNT – Polskie Towarzystwo Nadciśnienia Tętniczego

Opracowano na podstawie: <https://www.mp.pl/interna/chapter/B16.V.25.2.1.#top-page>
(27.07.2022)

Dyrektor Instytutu Matki i Dziecka

Tomasz Maciejewski

Tomasz Mikołaj Maciejewski

Instytut Matki i Dziecka

Prof. dr hab. med. i n. o zdr.

Anna Fijałkowska